

бакага. Чье емкыи кагат наши. Двое богатырей взяли
 тар куцакаркакурте кагат ду'догю. того ребенка за реку
 И'аномы емкыи кагат тар ку- третий богатырей взяли того
 цаканкакурте хавкам ду'догю. ребенка за нос. Мать м-
 тукэ хуручю' текешордувай. неси и уари. Дорогой
 Чуат куцакаркакурте етувагат. ребенка встращивает.
 Этукаметем, омукам емкыи ду Встращивает, - о зному бога-
 хавкай капу'го. Емкыи аракү туди ногу сводит. Богатырей
 хуручю' тар куцакаркакурте тихо лансем того ребенка
 текешордувай. и уари. У арб увидает
 тар куцакаркакурте - того ребенка - у видит
 теми куга: ер куцакар - Сказал: Э тот ребенок
 хэргие! Но дакавуу кукэи у видит его
 мотюу! в огонь!

Ниркушка - смерчен.

Ниркушка - смерчен.

И'ан акунан битга'ки. - Иан Три брата были. - три брата
 акунан омукам еки. Байкакурте и унай матери. Богатырей
 тар акунан битга'ки. Дур'ер три брата были. Косей
 кеш'акун бичю. Акунир много было. Студий' брата
 курте бичю. сердичий' был.
 Омукам уинае акунир одне т'амла- Однэ разе с'тарний' брате рано ут-
 тна и'итга'ю. и и'итметем рал вейал. Вешалим с'сег-
 тилу'итгат. мыку'итметем диле. Всегду'илеет тар го-
 тукэ кун'арен акунарчу: э. корит' браталар: э, браты,
 акунир, эта корото' всей а'итме! Чего данго

ИВ АН СССР
 Ф. Оп. № 27

аңаңде? Орор матимкалду! -
 Акунар аңаран. Эмин илметим.
 Илметемени емин курю: мине
 хумер! Минду рунгу. Тэи бусей
 дерем! Тэу хурунанде - би буден
 чэйи.

Акунар дубудеги турор еки. -
 Фрэдметемени хомма тилкүсүчөгөт
 какчи. Тилкүсүметемени тар акунар
 омукин турон ешайтунчөгө. Тилкү
 ситматки, тилкүсүтматки аңаңот -
 тунна туркани аңаңот тар акунар.

Туннамитом туркани акунар илметим -
 илметемени акунар нан курю:
 Э, акунар, еша аңаңде! Орор
 матимкалду! - Акунар аңаран.
 Эмин илметим - илметемени емин
 нан курю: би нолметим! ми-
 нуну рунгу! Би бусейдерем!
 мине хумер! Ешайт хуруре!
 Тэу хурунанде - би буденчэйи!

Акунар дубудеги турор еки. -
 Фрэдметемени нан хомма тилкү
 аңаңот какчуге. Омукин турон
 ешайтунчөгө тар акунар екиду.
 Тилкүсүтматки, тилкүсүтматки
 акунар нан аңаңо. Омукин
 алканинде тар акунар аңаңо

сйтте? Аменей сабирайте!
 Тэрайтос сийдир. Миней вейала.
 Вешавши миней скудана: мин
 скуди! Мин худо! Я ботте!
 Вы чйчеше - я пройду.
 Ситарий брат выслушал
 слова матери. Выслушавши
 слова осердилас.

Осердивши миней ситарий брат
 оного слова не сказал.
 Сердился, сердился - ушел. -
 Миней жеи ситте миней ешад-
 мий брат. На пятый день
 ситарий брат вешал -
 вешавши ситарий брат отшил
 сказал: Э, братос, что ситте!
 Аменей сабирайте! Тэрайтос сийдир.
 Миней вейала. - Вешавши миней
 отшил скудана: я ботте! Мин
 худо! Я хвораю! Мин си-
 нвол! Не члочите!
 Вы чйчеше - я пройду! Ситар
 мий брат выслушал слова матери.
 Выслушавши отшил ботт осердилас.
 Оного слова не сказал - миней
 ситарий брат матерн. Сердился,
 сердился ситарий брат отшил ушел.
 Очит тур миней ситарий брат ешад.

Ситарий брат вешал -
 вешавши ситарий брат отшил
 сказал: Э, братос, что ситте!
 Аменей сабирайте! Тэрайтос сийдир.
 Миней вейала. - Вешавши миней
 отшил скудана: я ботте! Мин
 худо! Я хвораю! Мин си-
 нвол! Не члочите!
 Вы чйчеше - я пройду! Ситар
 мий брат выслушал слова матери.
 Выслушавши отшил ботт осердилас.
 Оного слова не сказал - миней
 ситарий брат матерн. Сердился,
 сердился ситарий брат отшил ушел.
 Очит тур миней ситарий брат ешад.

Ситарий брат вешал -
 вешавши ситарий брат отшил
 сказал: Э, братос, что ситте!
 Аменей сабирайте! Тэрайтос сийдир.
 Миней вейала. - Вешавши миней
 отшил скудана: я ботте! Мин
 худо! Я хвораю! Мин си-
 нвол! Не члочите!
 Вы чйчеше - я пройду! Ситар
 мий брат выслушал слова матери.
 Выслушавши отшил ботт осердилас.
 Оного слова не сказал - миней
 ситарий брат матерн. Сердился,
 сердился ситарий брат отшил ушел.
 Очит тур миней ситарий брат ешад.

Ситарий брат вешал -
 вешавши ситарий брат отшил
 сказал: Э, братос, что ситте!
 Аменей сабирайте! Тэрайтос сийдир.
 Миней вейала. - Вешавши миней
 отшил скудана: я ботте! Мин
 худо! Я хвораю! Мин си-
 нвол! Не члочите!
 Вы чйчеше - я пройду! Ситар
 мий брат выслушал слова матери.
 Выслушавши отшил ботт осердилас.
 Оного слова не сказал - миней
 ситарий брат матерн. Сердился,
 сердился ситарий брат отшил ушел.
 Очит тур миней ситарий брат ешад.

ИВ АН СССР
 Ф. Оп. № 20

Адамстени ісіміміт - тауға күрө: Високийми вейәл - тұта сазан: кү!
 Ке! еште, олуңуу хуруһот! Орор темере, вилейт пидеите! олекси
 матімеја! садырайт назо!
 Ын күнен: міні акунар! хуру Майт гварийт: мич синово! Ко
 цанге орордулаі - бі буденцаі! бдеше ко оленом - в пропаду!
 Оцакалду мінүү мите ајатү! Садрайте мит деревлянай грав!
 Детоцакалду ајатү Даснаі хулам! Окрасьте грова кршкы красной
 детоқит - фанан ајатү детоцакалду красной - дрн грова окрасьте
 котомом детоқит! чернай красной!
 Хутеріе дрлдего турор еніі - Синово вл вичинам слові машади-
 тауға хуруці орордулаі. пурт ушм да оленом.
 Хан марканіте мар акунар га Делит дрн тт браты искли
 ваймыцаріте орорті - ошукан олекси - оного олену не
 орті ешайіешайо. Цандрк пучканітми вдрми. На пшнадуа мш дрл
 маркані цанкаі онебуу акунір на краю насйбуца смаршій
 іешайо орорті. Акунір качат браты убудят олекси. Смаршій
 күр нан вукіндутоці хуруці орордулаі. браты вудят смаршій, в шилобура
 Акунір акунарду тубе күрө: бі кымл наконецликом) отит лук -
 хуруһот! Теу, ісцакалду, алаіт пашит ко оленом. Смаршій браты
 келүү! Акунір хуруці. Акунір брашлит тав сазан: в пидүү!
 нар ісцацарен. Акунір орордулаі Вн, смаршита, дрми ушисет! влар
 іста. Істамстени вукіндутоціт тү мій браты ушисет. Тарашит синово
 вайот орорті. вукіндутоці такогаі Смаршій браты в оленом дршисет - до
 мам ајатү оронду. Алакарінүү Сийшм смаршій (сшилобура мшисет наоке
 вукіндутоці такогаіт урнеду. Мам шиком) мейшур в олекси. Смаршій
 ајатү алакарбі тага акунір. каала самому мушисет олену. Сано
 мар алакарін акунірду тейкецаі: чному олену смаршій вондмисет вбраты.
 Цага кі міні тага ешайі? кі Самаго мушисет олену - саногаго убил
 біцанге цананіт! кіні ін біцанге - смаршій браты. Мшш синовоі олек
 смаршійу браты крикнул: му того та

ИВ АН ССР
 Ф. 11111
 Оп. 11111
 № 11111

үркенчү! Келелиңгү бичиңде! мен чыңап калдым?! Мн бүдешь бздрым!
 һаһымһаи хі бичиңди үлүктө һүһүт! Мн бу сүзү бүдешь талмалы! Мурийиес
 тоһи бичиңде хәктаи оуанче! бүдешь! Мен мн бүдешь обманывиес
 түһе күрө тар алакари. Мауһк һаһий! Килер бүдешь талмалыковий?
 тар орон үтүһки дельдерә - Деләи- уһайт! Мн бу сүзү һәһи саһогий?
 вдеметели һән күрө: бу бичүк оһи. Мурийиес һәһи вверә үһейт.
 еһәиһәһәһи! Оһуһән һаһүи һәһи Вдеметели оһийт сүзүһи: вәһә һи һәһә
 һәһи! не үһәһи! Оһуһә һаһәһи брәһә үһәһи!
 Акунар һаһәһи оһуһәһи. Акунар брәһәһи дриго үһәһи һәһи. Сивдрийи?
 күрө: еһүһиһиһи орон?! - оһу! брәһиһи сүзүһи: һаһәи- һаһәи оһәһи?!
 Мауһк акунар һән оһәһи тар һәһи дриго! Мурийиес брәһиһи оһийт оһәһи
 һәһи. Күһәһиһи оһәһи тар һәһи- та сәһиһи. Вәһәһи оһәһи сәһиһи -
 үһәһи һәһиһи һәһи һәһиһи. Мурийиес вәһәһи сүзү үһәһи.
 Мурийиес еһиһи бичиһи һәһи: Сивдрийи һәһи һәһи һәһи:
 еһиһи - бүрө. һаһүһи һәһиһи - һәһиһи үһәһи. Мн һәһиһи һәһи һәһи
 тар акунар һәһиһиһи. һаһүһи һәһи. - Мн брәһиһи сивдрийи. Мн һәһи
 һәһи: һә! дельдерәһи аһәһи! брәһиһи һәһиһи: һә! дельдерәһи
 дельдерәһи үһәһи дельдерәһи дельдерәһи һәһи! Крәһиһи һәһиһи Крәһиһи
 һәһи! Аһәһи дельдерәһи һәһиһи һәһиһи! ү һәһиһи дриго- һәһиһи
 дельдерәһи дельдерәһиһи! түһе һәһиһи һәһиһи! - Мн дриго-
 һәһиһиһи еһиһи! һәһиһи һәһиһи!
 Акунар һән һәһиһиһи. - һәһи - брәһиһи һәһиһи сивдрийи - һәһиһи
 һәһиһиһи тар акунар күрө: мн брәһиһи сүзүһи: үһәһи
 үһәһи аһәһи һәһиһиһи! һәһиһи һәһиһи!
 һаһүһи оһуһән мурийиес еһәһиһи - Мн һәһиһи брәһиһи оһуһә һәһиһи
 оһуһән тар һаһүһи аһәһи дельдерәһи - Оһуһә һәһиһи һәһиһи брәһиһи һәһиһи
 дельдерәһи аһәһи үһәһи дельдерәһи Крәһиһи һәһиһи һәһиһи Крәһиһи һәһиһи
 дельдерәһи - дельдерәһи аһәһи һәһиһи - дриго һәһиһи һәһиһи һәһиһи
 дельдерәһи дельдерәһиһи. - түһе һәһиһи һәһиһи. - Мн дриго-

СССР
 Ф.О. № 70

оцаго, оне еин ітмтүрөт. Магук сурмам, кат майа жалчага.
 ілбін оцаго - ацамтсали ені көгө, Могуч сурмам - сурмам майа
 дөбөт хітүндү көгө. Мүгө оцаго. көбөтөл голбай кө сөкүдү көлөтөл.
 Магук һан ілге акынн олчуну Маг сурмам. Мугуз өтөл түрө
 бітчөткі. Ілән анһамтге бітчөткі брашөвө влөейт бршш. Мри гача
 Акһнір хома һадәмүрөт. Булма бршш. Смарһнн бршш бһа өбгдһнн
 агір, һайтһөвө агір - һайтһарен. һромһнн - һөһөл, һур һөһөл - го
 һакүн дүһаһгө: үне һөһөл агір? һаһһһһ. Малһһ бршш дүһаһһ: һөһө
 үне һөһөһөһөһө? - һромһнн һөһөл? Кал һөһөһөһө?

Дүһаһһөһөһөһө һар һакүн маһүк һаһһаһһһһ, һайт һалһһһ бршш
 һүрө акһнірүү һікһгө: акһнір, һүһөл һаһһһ һаһһһһ бршш, сөһү
 үһһөһөһөһөһөһө! Булмаһһөһөһөһө һөһө: Смарһнн бршш, сөһөһөһө
 өһүгө!

Акһнір һүрө: аһә! үһһөһөһөһөһө! һөһө! Смарһнн бршш һаһһһ:
 Аһһһһ үһһөһөһөһөһөһө - һаһһһ һөһөһө - һаһһһ! Сөһөһөһө! Сһһһ сөһөһөһө -
 өһүкөһ өһүгө агір. - һүһөһөһө һө - һөһөһө һаһһһһһһ - өһүкө һөһөһө һөһөһө.

һөһөһөһө һөһөһө. Акһнір һөһөһөһөһө һөһөһө һөһөһөһө. Смарһнн бршш
 һар һүһөһөһө. һакүн өһөһөһөһөһөһө. һөһө һөһө һөһөһө. Малһһ бршш һө
 һакүн һөһөһөһөһө. һөһөһөһөһөһө, һө - һөһөһө. Малһһ бршш һөһөһөһөһө.

һөһөһөһө һөһөһө һүрө: өһү өһүкөһ дүһө, һөһөһө һөһө һаһһһһ: һөһөһө
 акһннһ бг бһһһһ - һүһөһөһө һө влөейт сө бршшһө һө һөһөһөһө - һөһөһө
 дүһөһөһө - һөһөһө дүһаһһөһө һөһө һа һөһөһө һөһөһө - һөһөһө һөһөһө һөһөһө

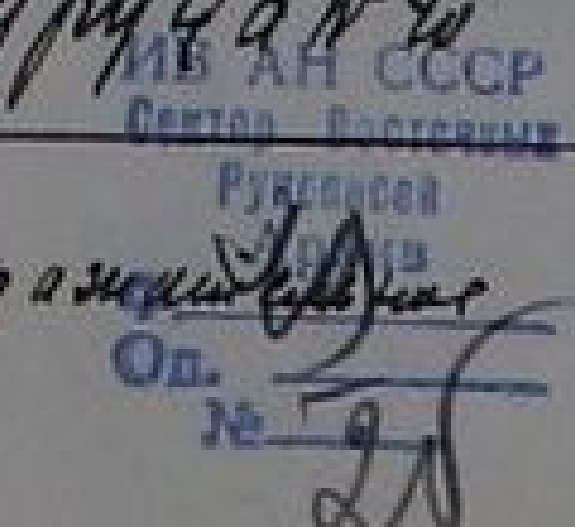
һакүн. Мүгө дүһаһһөһөһөһө - һүрө малһһ бршш. Маг һаһһһһһһ, -
 акһннрүү - һаһһһ һүһөһө. Ілән һаһһһ һаһһһһ бршш - һөһөһө һөһөһө
 һөһөһөһө һөһөһөһөһө һар һа - һөһөһөһө һөһөһө һөһөһө һөһөһө бршш
 һөһө - өһөһө өһөһө һөһөһө. Магүк һөһөһө һө һөһөһө. Мүһөһө өһөһө һөһө

һан ілән һөһөһөһөһө һөһөһөһөһө - һөһө һөһөһө өһөһө һө һөһө
 һан өһөһө өһөһө һөһөһө. һөһөһө һөһөһө.

Ф. Оп. № 27

тырхайге кейтлэжкэ тарнакун — что кама тийс малый брэйл —
 нан еша да егэи бакада. Нанитын ошты нисго нечашал. На дзестын
 тырхай тарнакун буррёт — буден дым тийс малый брэйл уйал — уш-
 чйрен. Мауук накун курё: райл. Тийс малый брэйл сказал:
 чатрыл, хулакел, кузкелер, пееур, мсеур, вольки пшкисе мент!
 чйткелуэ мині!
 Тынсоцго чатрыл, хулакел, кузвор
 — чйтхот тарнакун інде.
 — Олі, олі! — курё тарнакун —
 хіні ошкочоіт! — Деловдел мінч!
 Ошкочкал мині інде!
 Деловделі олі! — Деловделістелі
 тар олі мауук ошкочин чиниле
 ошкочоіт інде накуні.
 Мауук накун курё: э, оліге!
 ёшкочу! ёшкочу тухе! Курч-
 кел мині!
 Олі кунен: ітлкі хіні курчкел?
 Накун курё: курчкел мині накуні-
 еч! позилуі, курчкел! хінчу
 аја бучай!
 Олі нан кунен: оне хіні курч
 чай? — Інде хіні куктен чйткел.
 Накун курё: позилуі курчкел!
 аја бучай!
 Олі кунен: ке! Ашкоч! Калкоч!
 мауук накун ашкочоіт.
 Олі курчкел тарнакуні накуніду ретил.
 Ошкочоіт мсеур, мсеур, вольки
 тлм того малого брэйл
 тлмо. — Орел, орел! —
 сказал тийс малый брэйл —
 тебл забил! Курчкелі ко мш!
 Калкел мш тлмо!
 Курчкелітл орел. Курчкелітл
 тийс орел тийс ошкоч радр
 Калкочел тлмо малого брэйл.
 Тийс малый брэйл сказал:
 э, орел! Бовко! Небур шал!
 Чнесей мент!
 Орел говорит: куда тебл
 чнесу? — Малый брэйл сказал:
 чнесей мент на кебо! Позилуіша,
 чнесей! тебл добро отдал!
 Орел ошкоч говорит: Калк тебл
 члесу? — тлмо тлме все светл!
 Малый брэйл сказал: позилуіша,
 чнесей! доброш отдал!
 Орел говорит: ну ашкоч! Кал-
 коч!¹⁾ Тийс малый брэйл курч
 Орел чнесл того малого брэйл

1) подражание мшкочоіт. На переломе мшкочоіт: бул дзуров!

Дөлөтүмүңкү, дөлөтүмүңкү тәр на кеб. Айтты, айтты тийт
 өлүмө - омукоң хаңар Наһаду бакага. Орал - узму дүрү в кебо на
 омукоң өлүмө хайиңарен хаңар на- шил. Одум орал знасит др-
 һаду. Такаметели хаңар тәр ру в кебо. Намеуш дүрү
 өлүмө аңагат хаңарду накүи. тийт орал таикчул в дүрү
 мауук өлүмө күрө: хуруткае малага брайа. Муш орал ска
 үңнакам хікури. - ево бакаңде зам: иди на сонегуру сит
 кәли бира. - тәр бира гәду рилу! тийт най дит бабшур
 үайкаі тәнактае! гәду рилу. тийт рилу на другай бе
 үайкаі такаңде мурүи үүге. рел перейилли! на другай
 Накүн дүрүгә - дүрүметели берел най дит серебрянны гул!
 хуругә. тәр накүн хуругә үң- Малый брайт килушам - килушам
 дакам хінеи. хуруүтәи, хуру - памел. тийт малый брайт по-
 үайки, ісанотам тиркәи омукоң шил на сонегуру ситрун. шил,
 бираі бакага - кәли бираі ба шил, на трий дит узму рилу на
 кага. мауук тәр бираі гәду үа шил - бабшур рилу намел. Муш
 пкаі тәнактага - тәнактаметели дүрү рилу - на другай берел перей
 омукоң мурүи үүге бакага. тәр шил. Перейилли гул серебрянны
 үүду омукоң сторкәкәкүн тәетгарен - гул намел. в тийт гул узму
 Амуриткі сторкәи бүкит тәетгарен. шарил сидит. Сзади шарил
 Накүн бүкит ішәгә. ішәметели бабшур сидит. Малый брайт ба
 мауук күгә тәр сторкәкәкүн: узму узидил. Узидилли тийт
 ега бүешәдерен кінү, сторкәкәкүн? Скажал тийт шарилу: ево бабшур
 сторкәкәкүн күнен: хунаңин мінә ү кебо шарилу? Шарилу гәду рилу:
 бүешәдерен. дүрү мөл бабшур сит.
 Накүн нан күрә: ега бүешә - Малый брайт скажал: ат ево ба
 дүрәи? ит сит?
 - үркәи бүешәдерен - күнен сторкәкәкүн. - Тәрәво болит - шарилу шарилу

ИБ
 Сектор Востокам
 Ф. 1
 Оп. 20

ԳՎՍԻՄԵՏԵՍԻ տարեան կըրձ: օնե ի ՎախշաՎան Տարեան ասարեալ շահաւ: Կան
 Կըրձայձի՛ եզ՛: Կի յիսան սո՞՞՞՞
 Կըրձո՞՞ կըրե՞ն: մին՛ օր՛նե կըր՛ Յէլի՛ Կօրիտ: մե՞ն քրատ
 Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրե՞ն շըքը:

Ետարեան կըրե՞ն: Կե! կըրձայձի՛ Տարեան Կօրիտ: Կը! Տու՛նայ
 Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛: Կըրձայձի՛ եզ՛:

мүркүлү күйкө калган. - Маңук күрүчкөтү серебряннай тарава өзүлө - түшүлө маңук
күчүлү күрүчү.

Айың күрү: күрүчүлө тарава?

Эураи күнөн: күрүчүлө күрүчүлө тарава
нан күрүчүлө күйкө!

Маңук буга тарава. Айың балдуи
кага хумей. Мунка анканите би-

тканки. - хумей кербин айың. Айың
күрү: хумей кербин айың - кербин
межа хумеду! Бүчүйтүм кербин
хумеду!

Эураи күнөн: нитоким кербин бү-
чүйтүм хумеду?

Айың күрү: Ниркүшка-емерхей!
- Ајат! - күрү эураи - маңук
хумеду бүчүчө кербин - ниркүшка-
емерхей. Чандак мунка анка-

ните битканки - ниркүшка-емер-
хей ошолго - еңагаи ошолго
битон.

Ошолго ушунде ниркүшка-емерхей түрө
күрү: минау үрнекитүрүн ошолго
хунан межа! Райту ошолго
хунан ајатчүй!

Аминин нан екин дүлдүлө хумей -
дүлдүлөмөшөи дүмајлө. Илан
мурхане дүмајлө. Маңук
етин күрү хумеду: ајатчүй хунан

ИВ ИЛСР
Сектор
Ф. Оп.
№ 25

В хуме пошам.

Баба сказала: принесе тарава?

Мунга говорим: принесе серебряннай
тарава, ошол серебряннай тарава!

Мунга присирево тарава. Баба ро-
дила сына. Подит гадюк били -
у сына или котл. Баба говорила:

у сына или котл - или надр сына!
Дадим или сына!

Мунга говорила: како имя да-
дим сына?

Баба сказала: Ниркүшка-емерхей!
- хараи! - сказала мунга.

Мунга сына дали или - ниркүшка-
емерхей.

Подмадуит гадюк били.

Ниркүшка-емерхей парен - саване
парен - сейт.

О дит раз ниркүшка-емер-
хей так сказал: у мено
мозл паритмас у одного! Довлу
надр! Худр одного! Довлу
хоту!

Отмур ошол минау ввсунтаи сына
- ввсунтаи задумалисе. Мунга
дит думали. Мунга матав ска-
зала сына: дудрай др ври

едү дүндаду агір. Тү шайхаші!
Тзі инди хінду хунам - хітүн-ху-
наш! Мар хітүн хунам карош!
Хуртқал таштқи! Кадал хі
түн хунашін!

Нірхушка-шертен күрө: таштқи
хитүн-хунашу міні үлчәнде! -
Әне бi хуртқам? - Какьду
мінду іҗакон халқан мурі!

Мадуқ амин күрө: еду дүвнш
дүндаду тар іҗакон халқан мурі
агир - кидуда егайбакаңде!
мүкәт мурір какьду бигнди!

Эла калакшәкал іҗакон халқан
мурі! Оуәкал күкүгә көмәтә.
Элака бәнде көтәи мадуқ тәке-
ткәл! көмүтәр үкүркәл - түкә
тәкәшкәл іҗан тәкәшкәл! - та
дуқ түкә күкәл! - Мајін, бү
дәл мінду іҗакон халқан му-
рә!

Нірхушка-шертен дүлдүгә. - Дәләрше
тәлш бәгәш муршүн көмәтә. Оуә
мәшәлш көтәи - мадуқ тар кө
мәтәр үкүркәгә - түкә тәкәш
кәш іҗан тәкәшкәл. Нірхушка-
шертен түкә күрә мајінду:

Э, мајін! Түкәл мінду іҗакон

Зрел назанш нәш. - Ми ненаш!
Әшә тәш дүвкә - сонше-дүвкә!
та сонше-дүвкә дәкәш!
Киду муда! Вәшш сонша
дүвкә!

Нірхушка-шертен сәдәш: муда
кә сонду-дүвкә мәнш пәкәшәш!
Кәкә бә миду? Дәйтә мит
дәвәшнәгә көмә!

Мүшә отәш сәдәш: зрәл на
срәднә зәшш тәгә дәвәшнәгә
көмә нәш - нигүр нәнайдәш!
Тәкәш көмә на нәбә әшә!

Тәшш мур дәвәшнәгә көмә!
Срәднә сәдәшнә көтә!
Кәдә срәднәш көтә мүшә сәдәш!
көтә муршәш - тәкә сәдәш тәш
дүш. Мүшә тәкә шәдәш:
Мајін, нәдәш мит дәвәшнә-
гәгә көмә!

Нірхушка - шертен бә сәш-
шәш - Вәшшәшәш срәднәш
сәдәшнәш көтә - Срәднәш
көтә - мүшә тә көтәш муршәш
- тәкә сәдәш тәш дүш.

Нірхушка-шертен тәш сә-
дәш мајінду: Э, мајін!
Нәдәш мит дәвәшнәш -

Российский
Центр этнографии
Музея
Ф. Оп.
№ 25

1) — какь гәтә?
2) —

халхан мурii! Би хурцуйм хичун ногош конь! Я нэгдү иш хунанду!

Бигинитам таврхангi бүрүрөн үкэсiкiкүн iжакан халхан мурiiн. өккii дөвдiiн нөгii конь.

Ниркүмкa-сөөрхөн iшiiгö тав мурiiн - бүүцарен. Магук ногош конь - удивилтеш. Мунд

Ниркүмкa-сөөрхөн нүүс хурцуй. Мунд Ниркүмкa-сөөрхөн өл хунд пошеш. Отеур еказал:

Аминин күрö: Бүрүрö мажiiн iжакан халхан мурiiн хинч? Куден күнцарен: Мажiiн бүрö

минүү iжакан халхан мурiiн! Тав мурiiн үгiкiкүрөө! Оне би хурцуйм нунанду? Оне би

төхөцуйм нунанду? Мажiiн дөвдiiгö хүтeи - дөвдiiн мeшii нэктeцуйтö. Магук түрe

күтö хүтeдү: мiiнi күтeн, хинч өгiкiкүн бигинүү ехигiткeн!

Митeкeл үмeлiтүү мурiiн - нунан бүрүрeн. - Хи төхөтeкeл нунанду

магук хурцуйкeл! Ниркүмкa-сөөрхөн дөвдiiгö түрöр

аминii - дөвдiiн мeтeшii күрö: ажал! Эгiкiкүн хурцуйцуйм!

Эвaкa мурiiнкaтi хурцуйцуйм - өшiiт хамii! Күрe күрö ниркү-

мкa-сөөрхөн - магук хурцуй мурiiндү. Оне күрö аминин

Силүү - дөвдiiн! На четвертий денс унам вы- сакii дөвдiiн нөгii конь. Ниркүмкa-сөөрхөн төшотрун

нөгii конь - удивилтеш. Мунд Мунд Ниркүмкa-сөөрхөн өл хунд пошеш. Отеур еказал: когда мажiiн дөвдiiн ногош конь теб? Сынн голоркiiн: мажiiн когда мунд дөвдiiн ногош конь! Мунд конь влетайннiiн! Как в нэгдү нанеш? Как в едгү нанеш? Отеур выслушав сына - выслушавши застлел. Мунд тав еказал сыну: мой сын, у теб тебeрeт eшiiн ешeнкa!

Ударь в голову конь - иш упадеит. - ты садись нанеш - мунд нондшай! Ниркүмкa-сөөрхөн выслушав слова отца - выслушавши еказал: хорашо! Мeтeрe нондшай! Когда нагаар нригдү - неднаш! Тав еказал Ниркүмкa-сөөрхөн мунд пошеш к коню. Как еказал отеур

ИВ АН СССР
Ф. Оп. № 20

Нірхушка - смерхен мухэ аҗаго - Нірхушка - смерхен тавь сдлаам. - анга
 мi меротъ до вiнду муриi - мар Ударилъ вi голву камъ - тавь
 муриiн буррэ. Нірхушка - смерхен конь унаам. Нірхушка - смер
 аоки текешии муринуу - мауфк рен биешир елм на камъ -
 хурурэ хi кун хунцiнду. туйт потхам къ солнуа догери.
 оки тирхатише Нірхушка - смерхен хуру Скотво днес Нірхушка - смерхен
 цайки нiдуа ешайхамцарен. хуруцi- рхам никити не знаеит. Велик,
 шки, хуруцiшки, хуруцiшки. Ешайе пхам, пхам. Меперъ конь
 муриiн iеимотъ. Муриiн ешайхамцарен, ошановилел. Конь тирхешел,
 iеицарен, нолотларен. Мауфк ешайхам хратит, баител. Туйт меперъ
 муриiн нiкiшнiду хари цайке-баба цайочил. Камъ да шено дьволъ - хайке-баба
 хайошешели мар хари цайке-баба кунен; тийшала. Кийшавил тавь дри-
 тей хунат - аҗайи хунат! хiнi ешай вол хайке-баба шорилел: Я
 мiцайам! хi бiцанде мiнi ешайт! дьвока - дьвоил" дьвока! Тебя не
 Нірхушка - смерхен iешачи мар хари ошайху! Ты будеш мамил
 цайке-баба. - iешайешели нiкiше мушеш! Нірхушка - смерхен
 цайго. Мауфк Нірхушка - смерхен посмотрил того дьволаи цайке-бабу -
 хайхити аначит мар хариел - мар посмотрил разилел. Туйт Нирху-
 хариел цайке-баба буррэ. Нірхушка шка - смерхен ний толкучи того дьвола
 смерхен ха! ха! ха! кунен. - туйт дьволаи цайке-баба унала. Ки-
 шта хiнi нiцанде? ха! ха! ха! рхушка - смерхен ха! ха! ха! - шорилел
 кунен - мауфк нiан хiхури дунцарил туйт отиш на ешайхуи шорану
 хуруцiш. хуруцiшки, мар Нірхушка потхам. Пхам, тавь Нирхушка - сме-
 смерхен, хуруцiшки, хуруцiшки - рхен, пхам, пхам, Скотво днес
 оки тирхатише хуруцiшки-нi пхам никити не знаеит.
 цуа ешайхамцарен. Ешайхуи Меперъ конь отиш ошановилел -
 муриiн нiан iеимотъ - iеишешели ошановилел вилел туйт сказал:
 мауфк ^{Нирхушка} ке! Ешайе, хi гирху ку! Меперъ, ты ешай -

1) мi меротъ ешайе, невинил.

нашакал ! Кириндувай ісшанде та пай ! Солнуа до ейи мели туйт
 дук члукун чкелан ісшанде ! Маленькут сулу у видимъ !
 тар чкелан - хунан-хирун . Ер та сука - улва-солнуа . Ету
 чкелан галакее ! Уйа хіні бари сулу преси ! Дорога твас риз-
 цären чірчимое . Лукан уйдуу де - утмател два раза . Но одній дором
 еберне ебиките бинан . Га чідуу делберне - мевлае ейт . Но другой
 делберне - члукі бинан . Хі курчункел дором делберне - сабоіт ейт . Ты
 гаду чіаит ! - Курне кирі тар парзанай і другой дором !
 мурін - мадук айндан тар Макс складит туйт дань . - Мурт
 муріі . Кирчунка-емернен хурчунка - нм - шамо²⁾ того камс . Кирчунка -
 хурчункаі, хурчункаі, хурчункаі - Емернен пишан - шан , шан , шан
 нан бкі тарканіте кирчунка-емер - ондій сколько дней кирчунка-
 рен хурчункаіт кудда ечайхалі . Емернен шан - никто незнайт .
 Шале кирчунка-емернен мурч Мерс кирчунка-Емернен серебрян-
 нми чіі ісшаді . Ер чі хірін кам чум у видан . Вэ змож
 текейгарен . Кирчунка-Емернен чум солнуе судит . Кирчунка
 чіі ісшаді - ісшаді ейи іліп - Емернен чума до ейи . - До ейи мели
 хон - мадук ісшаді чіі . Чідуу дейано вилел - туйт ослотрпал чум .
 ешайхуррен . Чідуу байел долдуго - Но чум не идет . Вэ чуму лю-
 арлу мели кирі : екуритиши еше да челихалі - челихавши сказани :
 кан ? Мадук айт ешайт - кто такой идет ? туйт баба
 ешайт ейи ісшадірен : еша вилла - вилда ешайт :
 емері . Кирчунка емернен ер кто пришел . Кирчунка-Емернен
 мурчур долдуго . Айт ісшаді зтайт разговор елихалі . Баба
 кирчункаі-емернен . - ісшадіте, посмотрла на кирчунку-Емернен
 ісшадіте тар пайте мадук нан посмотрла , посмотрла та баба
 чідуу хурчункаі .
 Байел кирі айду : еша еменан ? Люди сказани баба : кто идет ?

1) Эр дук мели . ан X Коллекц . Кудіта пунчеле в Лузен Академи Наук .
 2) употребил еше , вилеіт ислел , ермилел .

ехат күнен. Бајелвар чүрөттөн неговорит. Маңу биринчи раз
 чинбе нан күрө айчу: ке! илтиб сказани баба: ну!
 күкел екуритман баје еменон? Сказни какий-такий человек
 Аит чүрөттөн чинбе хилуловон- иртин? - Баба биринчи раз
 олукон турин ехат күнен. Маңук молжит - оного слова неговорит.
 Бајелвар иланыман чинбе күрө тути молзи третий раз сказани
 айчу: ке! күкел екуритман баба: ну! Сказни какий-такий
 баје еменон?! человек примет?
 Аит күрө: логанчу хителга? - Баба сказани: на лабаза рожичен-
 га! Илан охакатие балукага? - кий? - друкый! Три зразы
 га! Чинбе илан баје едү разум? - друкый! Давно пиди
 сичот? - мар баје куруро! - человека зреть были? - тит
 ер баје мурушкам еменон! молзи чини! - Змил село-
 хитун - отиркорка курше долурго вил казару примет!
 аит - долурметили күрө: Солнце-отирит вилушам бабу - ба
 Бајелвар мине! Аиткалчу урке! Вилушам сказани: молзи мине! Оти
 чанкун ван бајелви какалчу мар риние двери! Воемдесит чело
 бајелви калатни! Чанчук вил возмите птоо человека по
 чүри бајелвар какалчу кукачу рунки! Долнадуайт человек по
 нитекен баје чүр чүки хална докитие вил какурый человек
 тдји! Куррукелду кукач по гла садом ка ногам! Крике
 миндүле! дите ел ка мит!
 Бајелвар хити урке акаган - Молзи солнце дверь отларил -
 Аитметили урке - маңук отларил вил дверь - тути лаван
 чанкун ван бајелви киртушка десит человек на киртушка - сме-
 емеркенду куруро - каган кукач ркенч мине - вили ел пиди
 калатни. Чанчук чүри ба- рунки. Долнадуайт человек вили
 је'лвар каган нитекен чүр какурый гла

ИР АННОТ
 Ф. Оп.
 № 27

улуки - мар улуки' кәсә халкай содам - мар содам' повешим
 үүи киркушка-эмеркәндү - Но когам киркушка-Эмеркәндү
 мадук куруччи киркушка-эмер куш повеш киркушка-Эмеркәндү
 кәи үүдү - куруччи. Во шум - повеш.

Хитун - стиркәкәкуртә кјрә: курчкәл Солнце - стиркәкә кадал: шум
 ажангү һәмәртә! Мәһеткәл! үбрәкәй шәйт! Са дүст!
 Киркушка - эмеркән төһетләт. Киркушка-Эмеркән стәл. Куш

Мадук хитун стиркәкә һән кјрә: Солнце - стиркәкә андәш кадал:
 ажангүл кушкәкәрдү бәжәтә! Корамәндә үшүдәйтә чәшәтә!
 Киркушка-эмеркән кушән бәжәтәрдү Киркушка - Эмеркән а һән шәрдү

ажангү кушчәш. Киркушка - харамш үшүдәш. Киркушка-Эмер
 эмеркән төһеткәрән - хунәш ркән шүдшәт - дүккә не шүдшәт.
 шәйтәшәүдәрән - хитун хунәшәт Солнца дүгәри һәшәт - дүккә дүккә
 әгән - амукон хунәш әгән. һәшәт.

Эһәтә, киркушка-эмеркән, ішәшәт Мәһәт, киркушка-Эмеркән үшү
 үкәшәт - ажангү үкәшәт. Мадук дәш сүкү - краешүкә сүкү.
 Киркушка-эмеркән ішәшәт - ішәшәт кушәт Киркушка-эмеркән шәшәт -

тәшәт һәһәшәт хитун-стиркәкәрдү Вешәшәт һәһәшәт шәшәт
 һән һәһәшәт хитүи ашәшәт. Мәһәшәт рәкү шәшәт һәһәшәт шәшәт
 тәшәт кјрә: ашәшәтәрдү шәшәт бәшәт. - Мәһәшәт шәшәт кадал:
 үкәшәт! һәһәшәтәшәт шәшәт! һәһәшәтәшәт шәшәт!

Хитун - стиркәкә дүдүшәтә киркушка- Солнце - стиркәкә шәшәтәшәт Кирку
 эмеркән мадук кјрә ашәшәт: шәшәт - Эмеркән а - кушәт кадал
 бәшәтәшәт үкәшәт мар бәжәтәрдү? бәшәт: шәшәтәшәт сүкү тәшәт

Ашәшәт кјрә: бәшәтәшәт - киркушка-эмеркән бәжәтә - бәшәтәшәт!
 Киркушка - эмеркән ішәшәтәшәт - чәшәтәшәт - шәшәт! Киркушка-эмеркән
 ішәшәтәшәт һән һәһәшәт хитун шәшәтәшәт - шәшәтәшәт шәшәтәшәт

ИВ АН СССР
 Ф. Оп. № 27

старканду, гәтә чинәе һән һәһәәи Сынчу старканду дүрүш рәдә по-
 айдү. - Магүк Ниркүшкә-емерһән Кимилә баба. Мугил Ниркүшкә-
 күрә: еликачун би хурүәим! - Фатһа емерһән сәзәл: мейерә д пәйдү!
 хурүәим! Тәү минә еман буемә Тәлүкә пәйдү! Вә менә не
 чәкәлдү! промшәләр те!
 Хирүш-емеркәр күрә: ке! хурүәл! Соинче-емерһән сәзәл: ке!
 Ниркүшкә-емерһән хурүә - Ниркү Сәүпәй! - Ниркүшкә-емерһән
 шкә-емерһән гәдү хунәтчу - шәһәи үшәл. - Ниркүшкә-емерһән ка
 хунәңиндү хурүә. Мар шәһәи хунә дүрүш дәрәкә - мейерә дәрәкә үшә
 чин Ниркүшкә-емерһән һәһәи - һә мейерә-дәрәкә Ниркүшкә-емер
 магүк мурүшкәт хирүи чәчү һән взләр - мугил һәзәрә вә
 хурүәшә. Эдү хирүи чәчү һән гүл соиндә пришеп. Эдүәс
 хирүш-хунәңин һәһәи. һәһәи вә гүл соиндә өлпәт дәрәкә соиндә
 мейерә магүк мурүшкәт мө взләр. Взләр мугил һәзәрә
 һиндүндәкәндү хурүәшә. Оки һә рәдүкә землә-емерһән үшәл
 мейерәшә хурүәшәкә һәдүә Скәләр дәрәкә мейерә һә һәһәи не
 ешәһәшәи. Дүкәндүндәдү знаеит. һә рәдүкә мейерә һә
 Ниркүшкә-емерһән үшәл. Ниркүшкә-емерһән өсәиәләләр.
 Умәһәшәшәи күрә: эдү үшәһәшәшәи! өсәиәләләр сәзәл: эдүәс
 бу үшәһәшәшәи алаһкәлдү! би хурүәим! өсәиәләләр! Вә менәкә
 Магүк Ниркүшкә-емерһән хурүә. һәзәрәшәшәи! д пәйдү! - мугил
 хурүәшәшәи өлпәкә хунәт баһәлә Ниркүшкә-емерһән үшәл. Умәһәшәшәи
 мар хунәт хәрәл чәһә-баба дүрү дәрәкә һәһәи. Ма дәрәкә дәрәкә!
 бәһәи. Мар чәһәи-баба хунәт чәһә-баба һәһәи. У мар чәһәи-
 баһәһәһәи - Ниркүшкәи-емерһән бабаи сәһә рәдүкәләр - Ниркүшкә-емер
 хунәт. Мар хунәт еликачү күкү һәһәи сәһә. Мар сәһә вә дәрәкә һә-
 һәһәи. Чәһәи-баба һәһәһәи һәһәи. Чәһәи-баба һәһәи сәһә, һәһәи
 хунәт һәһәһәи - икәһәһәи. сәһә - һәһәи!

Ф. 20
 О. 20

ірі аминіні хіні? Хүрүшкәи әмә-
цәрен? Әмәи әмәцәрен?

Әдә өтсүр тәһи? Назаур причем?
Непридум?

Нірһүшкә-әмерһән шәһә тар хәр
гә цәһәи-баба. Шәһә әмәи -
хүмәи нагаһ - мадүк хүрүшкәи
һүһкәи хурһәи.

Нірһүшкә-Әмерһән убилә һү һәһә
цәһә-бабу. Убиләи соһәи өзләи
һүһә назаур и аргиниң һүһәи.

Шәһә-хунәңиң ісәһәи хүмәи -
ісәһә әмәи мкүһәи тәһәи хәһәи -
мадүк һәһәи тар хүмәи.

Мәһә һүһә һәһәи тәһәи соһәи -
һәһәи өсәһәи - һүһәи әһәи.
Брәһәи һәһәи әһәи.

Хіһүн - хунәңиң ісәһәи хүмәи -
ісәһә әмәи һүһәи һүһәи қәһәи -
рһән: бүкәи һәһәи хүмәи! Һә
хунәңиң іргәһәи!

Соһәи һүһә һәһәи тәһәи
әһәи - һәһәи әһәи
Нірһүшкә-Әмерһән: өтсүр
һәһәи! Ә һә қарһәи
бүһәи!

Нірһүшкә-әмерһән бүһәи хүмәи
хіһүн - хунәңиң.

Нірһүшкә-Әмерһән өтсүр әһәи
соһәи дөһәи.

Нірһүшкә-әмерһән һәһәи ху-
рһәи мәнһәиң һәһәи. Әһәи тар
һәһәи һүһәи-әмерһән хурһәи
цәһәи һүһәи әһәи хәһәи. Цәһәи
хіһүн хунәңиң һүһәи: һәһәи рһәи!
рһәи бәһәи! Һүһәи һүһәи
хіһүн хунәңиң шәһә-хунәңиң.

Нірһүшкә-Әмерһән әһәи
һәһәи һәһәи һәһәи-әһәи
Сәһәи хәһәи Нирһүшкә-Әмерһән
һәһәи һәһәи һәһәи. Дөһәи
соһәи һүһәи әһәи: һәһәи
хүһәи бүһәи! Һәһәи һәһәи
соһәи һүһәи мәнһәи дөһәи.

Нірһүшкә-әмерһән ісәһәи мәнһәиң
һәһәи. Мәнһәи әһәи ісәһәи -
мадүк бүһәи - цәһәи әһәи
әһәи. Аминіңиң һәһәи әһәи.

Нірһүшкә-Әмерһән һәһәи һәһәи
һәһәи һәһәи-әһәи. Сәһәи
һәһәи һәһәи һәһәи. Һәһәи
һәһәи - һәһәи өсәһәи һәһәи

Нірһүшкә-әмерһән һәһәи: ер һәһәи
мәнһәиң һәһәи! Ер һәһәи аминіңиң
Әмерһән шәһәи: әһәи һәһәи

Өтсүр һәһәи һәһәи. Нирһүшкә-
Әмерһән шәһәи: әһәи һәһәи

Ф.О. № 21

онко! Іре чүтө амині?
Чне орор адин? Чне ууар орор
адин?

Чрмие киркушка-емеркен ан
дагит бичош. - Ошунду етпиди.
тар андагит Серкесёне кербин
бичот - туке думайди кирку-
шка-емеркен. - Магук хурудо
андагиду. Канбимн тыркани
киркушка-емеркен тар андагит
Серкесёне бикага. Бакашайе
ми киркушка-емеркен куро:
Іре мині амині? Іре мині
екін? Күкел миндү анда
гитте!

Серкесёне куро: хині амині, нан
екін хаман кекілган чдгиди!
Киркушка-емеркен долордо - долор
метили - етпекерот. Магук ка
коцади. Хома тикүлети чдгиди -
хома хокоцади. Хокоцади, хо
коцади, хокоцади магук куро:
Іре текемдирен тар хаман
Кекілган?

Серкесёне куро: тайтмики ху-
рудо. Іре хаман-кекілган
текемдирен би етпиди!
Киркушка-емеркен хурудо. - Чан

Это шен иша пайбиче! Тар шен
шунда? Коселу оленей кийл? Коселу
дорол иленим кийл?

Давно у киркушка-емеркен'a друга
была. - Втайнн играли. Тогда
друга Серкесёне или была. - тогда
думал киркушка-емеркен. Куйл
писал ко другу. Намредини гени
киркушка-емеркен тогда дру-
га Серкесёна писал. Намредини
киркушка-емеркен сказал:
Тар мині атеур? Тар
мині майл? Скажи мнн,
друг!

Серкесёне сказал: твоя
иша, амині майл шаман
Кекілган сата!

Киркушка-емеркен вслушав
вслушавши заррессо. - куйл
завнал. Тогда кверчиласо -
была была. Макаш, макаш
макаш куйл сказал: Тар
сидит пийл шаман Кекілган?

Серкесёне сказал: куду
ушел! Тар шаман Ке-
кілган сидит в не знам!
Киркушка-емеркен
писал. Д серкесё

ИР АН ССР
Ф. 10
Об. 10

тырханите ниркушка - емеркен гава'
кышкыраен мар хаман кекилдэи.
Чанукошкыкыттын тырхане нир-
кушка емеркен мар хаман ке'
килдэи бакага. Тракыметини

мыкандуи кылат мадук күүрү:
хорил! Ненакин! Дөрөтүш
чүкүчүм! Келдана! Бүктө
бакел! Идыккун! Күкел
ире мине аминин? Ири мине
емин? Түкел мине аминин!
Сыккун бүкел емин!

Кирүн - хунан күнен едүүчү:
иретү түне! Еман кунан!
Смакел. Еман тиккувиткел!
Скелукчакел чүөр аминчү!

Мадук кирүн - хунан хаманчү
Кекилдан күүрү: Наймаккае!
Оуакал инчүгү аминин нан
емин кунанчү!

Ниркушка - емеркен нан күүрү
хаманчү: Ке! Аманя!
Наймаккае! Ачанчү наймаккае!

Мар хаман кекилдан наймаккыраен.
Наймаккыткы, наймаккыткы мадук

күүрү ниркушкаду - емеркен:
хуруган наймаккы чаккун халпаны
муртандуу Би хаман! - Хи кыган голл кыт!

79
дүй Ниркушка - Емеркен ичүүчү
того шамана кекилданга.
на ордундууштык деме Ниркушка
- Емеркен того шамана кекил-

дана кашель. Намечуш дачи
шро вэла тул едучул:
Давола! Кыно изломан! Ту
челмазды! Тшова ти чучул!
Канюгий! Сказывай гур май
омеур? Гур май майт?
Кудай май отца! Т-перыше
Кодай майт!

Солнца дуро шорийт мурчу;
немаз мал! Непроне ег!
Осмаб! Не сердись! Не
руби дорож ошчу!

Күүрү солне-дрька шаманчү
Кекилданчү едучула: шамань!
Сурмай тшвыши отца олмай
майт его!

Ниркушка - Емеркен олмай едучул
шаманчү: Ну! Скарпай! Ма
маня! Хорошенько шамань!

Тотт шамань кекилдан ша
шамань, шамань

Күүрү едучул ниркушка - Емеркенчү:
ты вэла на неба ни емени
- вэла! - Ты вэла

ИЗДАНИЕ
Восточный
Фонд
№ 12

хейай-хунайт, хитун-хунайт -
 ёр хам! Хитача цайне баба -
 би хам! Ёвее суайтон боним
 хиндү - емайт белеям. Хити
 Аминин буген! Ёмин хити
 буген! Оне би оцам нукар
 индечит? - суайтон боним!
 кирхунка-емеркен дүлдүгү түрөр
 хамай кекилдаи - дүлсүрмешеси
 хамма тикүлүе цайтон какур.
 Мадук хакта егер кага - тар
 хактайт хамай кекилдаи күйчайт
 күйчайтк, күйчайтк - күнен:
 бүкел міндү аминир! Түкел
 міндүе емин! Мадук нан
 хамай кекилдаи күйчарен -
 хамма күйчарен.
 - Мацайм! - күнен кирхунка
 емеркен - Түкел міндү аминир!
 Түкел міндү емин! Нанакы
 нма! Мадук нан күйчарен
 рен. Хаман кекилдан күйч:
 позмавүи, екевтатмеда! Токко
 позмавүи еша, не цди вай!
 мині!
 кирхунка-емеркен күйч: Нанакы
 каинма! Мацайм хиндү! Іре
 мині аминир? Іре емин?
 Түкел нукар міндүе!

мелеур дотку, сонуге-дотку -
 это знаю! Ты убил цайне -
 бабу - я знаю! Мелеур не могу
 тебе - не помогу.. Мый омер
 пишра! Мван мийт померла!
 Как в сурман чил гинволит?
 не могу!
 кирхунка - емеркен еменумам
 слова мамана кекилдана - ен
 суурмавүи бада осерчмен.
 Мунт маманы дүдур - тили
 маманам мамана кекилдан
 драм. драм, драм - гол -
 ринт: подай мит отча!
 подай мит майт! Мунт
 итти мамана кекилданга де
 ретт - бада деретт.
 Убою! - голаритт кирхунка -
 емеркен. - подай мит
 отча! подай мит майт! Со
 бака! - Мунт итти деретт.
 маман кекилдан сказат:
 позмавүи еша, не цди вай!
 мині!
 кирхунка-емеркен сказат: со
 бака! Убою тебе! Тар
 мый омер? Тар майт?
 подай мит мит!

Ф. Оп. № 27

хаман хаша хашаңарен. Ниркушка
емеркен бишук кузиңарен.

Мадуң кичун-хунат күрө: көлөм
биңаңде? - би оңайм индегит кичи
алинин нан еий! Аңатңаңде?
тыкел хашаи кекилдаи! Еманку
иңакае! Емкел! - тунэ

күнөн кичун-хунатин ниркушкачу драйт!
емеркен. Ниркушка-емеркен
дрьдмгө - долдмелетемі оду
ңарен - мадуң аиду-кичун

хунатинду күрө: ане оңаңде?
Эта күнөңде? Ке! оңакае!
кичун-хунатин күрө хашаңду кекі
лдам: іре ирамда тар

емиркөртө биңаңде?
хаман хилбагат дундакын іре биңи
бунитө - күрө: еүү ирамдар етир
көрне!
кичун хунатин иркунитлат дувитин
бунитөтөр - екоде бунитер еркікә

ңарен. Чүрмийтин кичун-хунатин
иркунитдәиңки тар бунитер теке
тдәи. Иванитын кичун хунатин етми.
иркунитдәиңки тар бунитер
ілімгәи - аврааргә. Нирку-

шка-емеркен урүмгәи - урүме
теми хашаи кекилдаи матдәи.

мамим буга көсөл. Ниркушка
Эмеркен кее дерейт.

тунт сонце-дрьда сказани:
дрри будеит? - а сурмала
шкелми твоеи оца ордит
мийт! хочеш? Отпудейт

мамана кекилдан'я! керсейан
Дешановиев! - мам
говорит сонца дуга Ниркушка-
Эмеркену. Ниркушка-Эмеркен

выслушал - выслушавши дуги
Валенте - тунт бабн сонца
дочери сказани: как едрлаеш?
Чело говорит? - ну! сурмай!

Сонца дуга сказани маману
Кекилдану: тунт ксейт тил
сирикои еейт? - мамим
показал мейтә тунт были покой-

ники - сказани: зурет ксейт
Смарикова! Сонца дуга пращна
по ережит покойники - тейерс
Второй (раз) ?
Сонца дуга пращна - тил покойники

Сонца-дуга торо
ма тил покойни кешали -
выздуровани. Ниркушка-Эмеркен
обрадовалас - в обрадовавшись
мамана кекилдан'я отпудейт.

ИЗ АРХИВА
СОЛОН
Ф. 40
№ 21

Мыйметели тар хамы! Кедилгал Нирху! Оттуейи внн того мамана Кедилгал
 ма - Эмерген кире: Тэри ушисе Нирхушка - Эмерген сказы: друзей
 тукэ етэнэчйкат! раз тал не длай!
 Хумин Чарей - бабай - ошолтун. Сын Чарей-бабай (чине) Парень.
 Тар ошолтун хурро - Энйи калл Мый парень ушис - Мый шур
 Кымчарен. Тэжкэлду донин хурро - На дуи океана ушис - Мый
 ела калактычарен етй. - калактын шур мый. Аскан, кедил
 чэйи, калактычэйи калактычэйи. - прыйан. того парен
 Тар ошолтун чэйи чэйи чэйи. Мый мей сказы.

Накун - Эки .

Брайт - Сестра.

Ошолтун накун инн эки бичей - Адам брайт мый сестра бы
 тки - ошолтун аминйи, ошолтун м - одного отца, кудий ма
 етй. Тар накун инн етй ош мерт. Мый брайт мый се
 кончу бичейткй, ошолтун бул - сестра влпейт быш, влпейт
 мачейткй, думайткй ошолтун прыйан мый, думайт одной
 думит. тукэ бичейткй - думай. - Мый быш - Мый
 тукэ каротй бичейткй. одной быш.

Ошолтун ушисе накун кунен етйду: Адам раз брайт говорит се
 ине мене бичейткй? Мый сестра - сестра: Как сестра будет?
 быш! Адам агй! Агй мерт келоту! Коту бабу!
 мичу мей!
 Эки долдотй - долдотй сестра всунчала - всунчала внн
 кире накунду: Ела кудидунда сказала брайт: Мый на
 му баей бичй. Тар баейтй бичй! Всунчал зайт келоту сестр.
 Тэй на всунчала сестра всунчала! Мый келоту мозу! Адам

ИВ АН СССР
 Ф. 11
 Оп. 1
 № 20